

kyttar,

Skörden är nu mycket låfvande, så att de som tröskat säga sig ej på långa tider sett en sådan ymmighet spannmål komma af skyltalet. Rågen är nu också färdig men skörden går trögt – och hindras af regnet. Wi hafva dock haft stort Antal fålk på åkern de vacrare dagarne så att rågen snart är skuren, och sådden påstår som bäst.

10 Nathanael skulle resa i förmiddags men Hans reskamrat har ej ännu kommit få se om Han skall vänta fåfångt. Af Tidningarna sågo vi att Lagi blifvit Encklinge, och på ett så bedröfligt sätt – vi var ju tillsammans med dem hos Tengströms, det var en mera söt Qvinna. Stackar Mannen?

Af Gustaf hörde jag uti hans bref att Pianor i Hælsingfårs lära bli nog dyra, det är då bäst att vi skaffar Oss på Annat håll.

Maria saknar vist alla dagar Piano, nu när hon ej mera kommer att vara i NyKarleby där Hon gått i skola. Vi har nu litet håpp om att få köpa ett Piano af Barckens på Udden.

Eljest är Maria stackare mera klen och skral. Om vi lefver till nästa sommar så borde Hon vist få resa till en badort,

20 Det är glädjande att Du och Dedina ären friska Så hjertligt och jnnerligt ären I alla Hälsade af Din städse

Tillgifna Syster
Anna Essen

Keppo d. 26:te Augusti 1864.

P. S. Essen beder mycket Hälsa Dig och Dedina.

30 **318** *J. V. SNELLMAN – A. H. & J. L. SNELLMAN*
HUB, JVS handskriftssamling

Kära Barn.

Jag skrifver blott för att sända er min faderliga helsning och välsignelse.

Varen beskedliga och flitiga. Hinni och Janne böra tänka allvarligt på olyckan, om de icke skulle mottagas i Normalskolan.

40 Har Hinni mot alla sina löften tobak, så skall han genast lemna den åt Magistern. Han får då icke heller den Rubel, jag lofvat. Var redlig Hinni och fullgör denna min tillsägelse,

Skicka mig räkning öfver resan. En quint medföljer.

Gud vare hos Eder.

Eder bekymrade kärleksfulla Fader.

50 **319** *J. V. SNELLMAN – A. ARMFELT 3.IX 1864*
RA, A. Armfelts brevsamling

Högvälborne Herr Grefve.

Till Högvälborne Herr Grefvens gunstiga pröfning tager jag mig friheten öfversända bilagda ödmjuka förslag.

Der rörer en så vigtig angelägenhet, att jag ansett mig förpligtad rätta, hvad jag i afseende å densamma i officiel väg försummat.

Skulle Herr Grefven benäget godkänna förslaget, kunde ju dess framställande hos Hans Majestät motiveras genom de dagligen allt svårare blifvande penningförhållandena i Europa och den säkra utsigten, att icke heller Senaten kommer att tillstyrka ett statslån – då det blir nödvändigt, att vara betänkt på sådane utvägar, att likväl de förnämsta af de allmännyttiga företag, Hans Majestät låtit föreslå och Ständerna godkänt, icke må komma att helt och hållet ligga ned.

Jag tog mig friheten i samma ämne skrifva till Baron Stjernvall-Walléen från min landtsejour. Nu underrättad, att Herr Grefven åter öfvertagit affärerna, och att Baron Stjernvall-Walléen kanske lemnat S:t Petersburg, vågar jag hos Herr Grefven upprepa min framställning.

Ännu en gång anropar jag Högvälborne Herr Grefvens beskydd för Finnska språkfrågan. För mig står den i ett så djupt sammanhang med vårt folks hela framtida tillvaro, att jag icke bör sky ens att genom enträgenhet i densamma ådraga mig misshag, så mycket detta än skulle bedröfva mig.

Med djupaste vördnad har jag äran framhärda

Högvälborne Herr Grefvens
aldrödmjukaste tjenare
Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors den 3 September 1864,

P<ro> M<emoria> Ständernas beslut angående Bevillning och särskilda allmännyttiga företag.

Ständerna hafva beslutit till en utgift af 19 miljoner Mark, för hvilken af Bevillningen, sedan utgiften för folkskolorna afgått, kan påräknas kanske 600 000, och till hvilken de af Bränvinsskatten anslagit 1 800 000 Mark (egentligen för kommunikationerna.) Den stora bristen skall fyllas genom ett statslån på *aderton miljoner Mk*, som af nyssnämnda anslag skall till ränta och amortissement betäckas (må vara med 1 400 000 Mk), så att på sin höjd *en miljon (250 R:l S:r)* kan årligen användas direkt till fyrbåkar, jernvägar, kanaliseringar m. m.

I stället hafva de af bränvinsskatten förbehållit sig sjelfva, d. v. s. kommunerna, *två och en half miljon Mk*, som skall utgå öfverst.

Men ett lån kan under nuvarande penningeförhållanden icke erhållas. Och äfven om / och när / sådant kunde ske, vore det oförnuftigt att upptaga detsamma samtidigt med Hypoteksföreningens lån, som för sig nog kommer att höja fastighets- och varu-priset, arbetslegan, konsumtionen och importen. Slutligen: vi betala redan 450 tusen rubel i annuiteter till Ryssland och utlandet; när Hypoteksföreningen lånar, betala vi 750 tusen rubel. Huru vår Bank skall förmå årligen utgifva detta belopp utländsk valuta, är problematiskt. Det kan naturligtvis icke ske annorlunda, än om utrikes handeln årligen inbringar samma belopp i reda pengar, således utöfver importen. Men hela vår export gör enligt tullverkets kalkyl endast 7 à 8 miljoner rubel.

Att ytterligare öka sagde utbetalning för ändamål, hvilka först efter decennier kunna öka exporten, vore uppenbarligen att föra landet till ruin.

Nu har Allmänna Plenum hos Hans Majestät hemställt, att Ekonomie Departementet måtte särskildt höras i afseende på lånet.

Mitt ödmjuka förslag är, att Hans Majestät tillika skulle infordra yttrande;

»I händelse Departementet anser lån under närvarande förhållanden

icke kunna eller böra upptagas, huruvida och *i hvilken ordning* de af Ständerna godkända, allmäntnyttiga företag likväl kunde utföras medelst mindre årligt anslag af de medel, som Bevillingen och Bränvinsskatten kunna beräknas inbringa.»

Detta tillägg föreslog jag väl i Allmänna Plenum. Men undfallenhet för motviljan att i dylika fall bilägga protokoll och särskilda vota förmådde mig att icke yrka på min afvikande åsigts upptagande – hvilket jag nu högligen ångrar.

10 Ty då lån ej kan göras, blir det oundgängligen nödvändigt, att något förändra den af Ständerna beslutade arbetsordningen. Men jag befarar, att man utan uttryckligt bemyndigande att sådant föreslå, kunde draga sig ifrån saken och lemna den i det planlösa och orimliga skick, som af lånets bortfallande och det öfrigas oförändrade antagande blefve en följd.

20 Meningen är dock icke att rubba något i Ständernas orimligt egennyttiga förbehåll. Men hufvudsakligen genom att uppskjuta med några fyrbåkar, genom att låna af anslaget för folkskolorna, som till en början icke behöfves helt och hållet, samt, om bränvinsskatten stiger så högt som beräknats, genom att till vidare efterskänka vissa anslag till statsverket, kunde så mycket årligen fås i behåll, att dermed något kan uträttas.

Kejsrerliga Propositionen om Bränvinsbränningen lyder, att medlen skola användas af Hans Majestät »i samråd med Ständerna». Ständernas beslut åter / N. B. / »torde erhålla följande lydelse.» – Och frågan gäller endast: att göra hvad möjligt är för förverkligandet af Ständernas egna afsigter, då deras utförande till alla delar genom lånets bortfallande blir omöjligt.

ödmjukast
J. V. S:n

30

N. B. Dessa ord äro tagna ur Ständernas beslut om Bränvinsskattens användande. Då denna akt ännu ej från Senaten afgått, så är sammanhanget i deras beslut till anslag svårt att förstå. Det är också blott sjelfva Bevillningsförordningen som brådskar, emedan skatten skall utgå redan för 1865.

40 **320** O. VON ESSEN – J. V. SNELLMAN 9.IX 1864
HUB, JVS handskriftssamling

Keppo den 9 Sept. 1864

Kära Svåger!

50 Sedan vår Gustaf blef af dig så kärt emottagen och omhuldad hafva vi af dig icke haft deruti meddelande. Wi hafva dock nästan hvarannan post dag erhållit bref af Gustaf och helsningar från sin Morbror. Med sista post emottogo vi äfven bref af Nathanael hvarmed vi äro underrättade om att de hafva godt kvarter, husrum, uppehälle m. m. Kära Svåger! Haf Faderlig vård om barnen! Våra gossar äro vid den ålder att allt ytligt kan bedraga dem, och då de härtills blifvit bevarade från ondo skulle det vara hjertslitande att erfara och höra ondt om dem.

Wi hafva haft högst ogynsamt väder för inbärgning af Årets gröda. Rågen blef före frosten skjördad, men vårsädet, Korn och hafra, är af